

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 stycznia 2014 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Ł. w sprawie z powództwa M. S. przeciwko (...) Zakładowi (...) na (...) Spółce Akcyjnej w W. o zapłatę kwoty 2.200 zł:

1. oddalił powództwo,
2. zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy wskazał, że objęte pozwem żądanie sądowej waloryzacji świadczenia należnego powodowi jako uposażonemu na podstawie dwóch umów ubezpieczenia zaopatrzenia dzieci z dnia 5 marca 1991 r. jest niezasadne wobec braku spełnienia w okolicznościach przedmiotowej sprawy przesłanek z art. 385¹ §3 k.c. Zdaniem Sądu Rejonowego strony powołanych umów ubezpieczenia w dacie ich zawarcia miały świadomość zjawiska hiperinflacji, które najsilniej ujawniło się w roku 1990. W związku z tym występujące w tamtym czasie w Polsce zjawisko postępującej utraty wartości pieniądza nie było dla nich żadnym zaskoczeniem. Nadto Sąd I instancji wskazał, że w przedmiotowej sprawie inflacja została już uwzględniona w wysokości przyjmowanego przez pozwanego oprocentowania.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód zaskarżając go w całości. Rozstrzygnięciu Sądu Rejonowego skarżący zarzucił naruszenie przepisu art. 358¹ § 3 k.c. poprzez jego błędną wykładnię prowadzącą do wniosku, że pomiędzy datą zawarcia umowy ubezpieczenia a datą jej ekspirowania nie nastąpiła istotna zmiana siły nabywczej pieniądza warunkująca sądową waloryzację polisy w sytuacji, gdy od roku 1991 do końca roku 1994 inflacja wynosiła blisko 180%, a tym samym zachodzi podstawowa przesłanka do jej sądowej waloryzacji, czyli istotna zmiana siły nabywczej pieniądza. W kontekście tak sformułowanego zarzutu skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kwoty dochodzonej pozwem wraz z odsetkami ustawowymi od daty uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. Nadto, na podstawie art. 505¹⁰ § 2 k.p.c. skarżący wniósł o rozpoznanie sprawy na rozprawie.

W odpowiedzi na apelację powoda strona pozwana wniosła o jej oddalenie i zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu za drugą instancję

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 27 maja 2014 r. skarżący podtrzymał twierdzenia, zarzuty i wnioski zawarte w apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Stosownie do treści art. 505¹³ § 2 k.p.c., uzasadnienie Sądu drugiej instancji w postępowaniu uproszczonym powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa, jeżeli nie przeprowadzono postępowania dowodowego. Sytuacja opisana w cytowanym przepisie miała miejsce w rozpoznawanej sprawie, bowiem Sąd Okręgowy, po dokonaniu analizy stanu faktycznego sprawy, przyjmuje za własne ustalenia Sądu I instancji stanowiące podstawę faktyczną rozstrzygnięcia przyjętego w zaskarżonym wyroku z dnia 28 stycznia 2014 r. – z tą jedynie zmianą, że przyjęty przez pozwanego coroczny wskaźnik urealnienia (oprocentowania) sumy ubezpieczenia w okresie obowiązywania zawartych umów ubezpieczenia (od 1991 r. do 2011 r.) był niższy od poziomu inflacji - oprócz roku 2009 - jak ustalił to Sąd Rejonowy - także w roku 1992, 1993 i 1994.

W przedmiotowej sprawie spór istniejący pomiędzy stronami ma charakter sporu o prawo, a nie o fakty – podstawa faktyczna zaskarżonego orzeczenia nie została zakwestionowana przez skarżącego w apelacji. Istota tego sporu

sprowadza się do tego czy w okolicznościach faktycznych przedmiotowej sprawy dopuszczalne jest dokonanie sądowej waloryzacji świadczenia pieniężnego należnego skarżącemu jako uposażonemu na podstawie z zawartych z pozwanym w marcu 1991 r. dwóch umów ubezpieczenia zaopatrzenia dzieci. Wskazać przy tym należy, iż Sąd pierwszej instancji prawidłowo uznał, że podstawą prawną oceny zasadności objętego pozwem roszczenia stanowi przepis art. 358¹ § 3 k.c.

Zgodnie z treścią art. 358¹ § 3 k.c. w razie istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza po powstaniu zobowiązania, sąd może po rozważeniu interesów stron, zgodnie z zasadami współzycia społecznego, zmienić wysokość lub sposób spełnienia świadczenia pieniężnego, chociażby były ustalone w orzeczeniu lub umowie.

Pomimo, iż zmiana siły nabywczej pieniądza może polegać zarówno na jej wzroście, jak i na jej obniżeniu się, to ratio legis wprowadzenia przez ustawodawcę powołanego przepisu do obowiązującego porządku prawnego należy upatrywać w dążeniu do złagodzenia skutków panującej w Polsce na przełomie lat 80-tych i 90-tych ubiegłego wieku inflacji i przywrócenia realnej wartości ekonomicznej umówionego świadczenia wyrażonego w pieniądzu.

Podstawową przesłanką zastosowania przewidzianej w art. 358¹ § 3 k.c. sądowej waloryzacji jest zatem zaistnienie po powstaniu zobowiązania istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza. Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu I instancji wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonego rozstrzygnięcia, że w okolicznościach faktycznych przedmiotowej sprawy przesłanka ta jednak nie zaistniała. Wbrew twierdzeniom skarżącego nie nastąpiła bowiem obiektywna utrata siły nabywczej przysługującego mu wobec pozwanego świadczenia pieniężnego. Jak słusznie bowiem wskazał Sąd Rejonowy w dacie zawierania przedmiotowych umów ubezpieczenia (marzec 1991 r.) obie strony działały w konkretnych, znanych im warunkach ekonomicznych i musiały mieć pełną świadomość istnienia zjawiska hiperinflacji, które najsilniej ujawniło się w okresie poprzedzającym zawarcie umowy, tj. w roku 1990. Dlatego też, przewidując możliwość dalszego spadku siły nabywczej pieniądza i chcąc urealnić wartość świadczeń wynikających z zawartych umów po upływie okresu ubezpieczenia, strony zastrzegły w tych umowach waloryzację świadczenia pieniężnego należnego powodowi. Wolą obu stron powołanych umów było zabezpieczenie interesu powoda poprzez coroczną podwyżkę sumy ubezpieczenia o ustalany na podstawie umowy wskaźnik procentowy, przy niezmienionej wysokości składki w całym okresie ubezpieczenia.

Z przytoczonych przez Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku danych dotyczących wysokości poziomu inflacji w Polsce w okresie obowiązywania zawartych między stronami umów ubezpieczenia oraz poziomu wynikającego z tych umów wskaźnika waloryzacyjnego jednoznacznie wynika, że (poza okresem lat 1992, 1993, 1994 i 2009) inflacja spadła poniżej ustalonego przez strony wskaźnika waloryzacyjnego. Wskazać przy tym należy, że w poszczególnych latach był to spadek kilkukrotny, kilkunastokrotny, a w niektórych latach nawet kilkudziesięciokrotny. Tym samym w okolicznościach faktycznych przedmiotowej sprawy inflacja skutkująca obniżeniem siły nabywczej pieniądza została w pełni zrekompensowana wysokością przyznanego skarżącemu w umowach oprocentowania sumy ubezpieczenia. Wynikająca z umów ubezpieczenia coroczna podwyżka sumy ubezpieczenia spełniła więc swój cel waloryzacyjny.

Powyższe uwagi prowadzą do wniosku, iż o naruszeniu przez Sąd Rejonowy przepisów prawa materialnego, w szczególności art. 358¹ § 3 k.c., w niniejszej sprawie nie może być mowy. Orzeczenie wydane przez Sąd Okręgowy jest zatem prawidłowe i uwzględnia interesy stron umowy oraz jej treść.

Mając na uwadze powyższe apelacja podlegała oddaleniu w oparciu o art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł zgodnie z wyrażoną w art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. zasadą odpowiedzialności za wynik sporu zasądzając od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 300 zł. Na kwotę tę złożyło się jedynie wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego

w postępowaniu odwoławczym ustalone w oparciu o § 12 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 490).